

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U001528

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 12-04-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Єлісєєва Лідія Сергіївна

2. Lidia S. Yeliseieva

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 014

Назва наукової спеціальності: Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Середня освіта (Трудове навчання та технології)

Дата захисту: 14-05-2024

Спеціальність за освітою: Технологічна освіта

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ЄЛІСЄЄВА Лідія Сергіївна ID 5267

Повне найменування юридичної особи: Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Код за ЄДРПОУ: 31035253

Місцезнаходження: вул. Остроградського, буд. 2, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Код за ЄДРПОУ: 31035253

Місцезнаходження: вул. Остроградського, буд. 2, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14, 14.35.19, 14.35.09, 14.35.

Тема дисертації:

1. Методика підготовки майбутніх учителів технологій до вивчення історії українського костюма
2. Methodology of preparing future technology teachers for studying the history of Ukrainian costume

Реферат:

1. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями) за освітньо-науковою програмою «Середня освіта (Трудове навчання та технології)», галузі знань 01 Освіта / Педагогіка – Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка, МОН України, Полтава, 2024. Дисертаційна робота присвячена особливостям підготовки майбутніх учителів технологій до вивчення історії українського костюма умовах упровадження новітніх інформаційно-комунікаційних, педагогічних технологій та методів навчання. У роботі вперше представлено зміст та методику підготовки здобувачів вищої освіти у процесі вивчення дисципліни «Історія українського костюма», обґрунтовано та експериментально перевірено модель методики підготовки майбутніх учителів технологій до вивчення історії українського костюма; розкрито особливості індивідуальних навчально-

дослідних завдань: теоретичних, теоретико-практичних, технологічних. Практичне значення отриманих результатів полягає в розробці та впровадженні навчальної програми з дисципліни «Історія українського костюма», навчально-методичного забезпечення моделі підготовки майбутніх учителів технологій до вивчення історії українського костюма: посібника «Методика вивчення дисципліни «Історія українського костюма»» якому розкрито педагогічні технології навчання, методи, форми організації, засоби навчання; методику навчання дисципліни «Історія українського костюма», підготовки майбутнього вчителя технологій до проведення занять; запропоновано авторське вирішення наукового завдання формування готовності здобувачів до відповідної діяльності з учнями закладу середньої освіти; вимоги до індивідуальних навчально-дослідних завдань майбутніх учителів технологій; рекомендацій із техніки безпеки у процесі реалізації технологічних операцій при виготовленні різних компонентів народного одягу; тестової діагностувальної методики для з'ясування результатів підготовки здобувачів бакалаврського освітнього рівня; творів ужиткового мистецтва «Полуботківська сорочка», «Автентична полтавська лялька» та «Вінок з бісеру «Весняний бриз» з технологіями виготовлення підтверджених відповідними свідоцтвами про реєстрацію авторського права. У вступі дисертаційної роботи визначено актуальність теми дослідження, обґрунтовано його мету, завдання, об'єкт, предмет, методи дослідження, висвітлено наукову новизну та практичне значення, розкрито інформацію щодо апробації та особистого внеску здобувача в отримання результатів дослідження, схарактеризовано структуру та обсяг дослідження. У першому розділі – «Стан проблеми підготовки майбутніх учителів технологій до вивчення історії українського костюма у педагогічній науці і практиці» – розкрито компетентнісні основи вивчення історії українського костюма у процесі підготовки майбутніх учителів технологій, охарактеризовано методи, форми і засоби підготовки майбутніх учителів технологій до вивчення історії українського костюма, а також запропоновано авторські методи навчання. У другому розділі – «Модель методики вивчення історії українського костюма майбутніми вчителями технологій» – визначено структурні і нормативні основи моделі вивчення історії українського костюма майбутніми вчителями технологій, охарактеризовано зміст дисципліни «Історія українського костюма» та методичні рекомендації його вивчення, для ЗВО запропоновано вибіркочку дисципліну «Історія українського костюма», що має модуль «Основні компоненти українського костюма XVIII – початку XX ст.» (згідно навчального плану, навчальної та робочої програми зі спеціальності 014.10. Середня освіта (Трудове навчання та технології), для учнів 10–11 класів – варіативний модуль «Історія українського костюма», здійснено реалізацію індивідуальних навчально-дослідних завдань у процесі самостійної роботи майбутніх учителів технологій. У третьому розділі – «Експериментальна перевірка моделі методики вивчення історії українського костюма майбутніх учителів технологій та рекомендації з її впровадження в освітньому процесі» – проаналізовано завдання та хід експериментальної роботи, впроваджено систему тестових завдань для оцінювання готовності здобувачів у експериментальній групі майбутніх учителів технологій, здійснено підсумкові результати експерименту з впровадження моделі методики вивчення історії українського костюма майбутніми вчителями технологій. Дисертаційна робота містить висновки до кожного з розділів та загальні висновки, список використаних джерел та додатки. Ключові слова: український костюм, професійна підготовка майбутніх учителів технологій до вивчення історії українського костюма, педагогічні методи навчання, спеціальні методи навчання, форми, засоби, компетентнісний підхід, культурологічний підхід, технологічний підхід, інтеграційний підхід, модель методики підготовки майбутніх учителів технологій до вивчення історії українського костюма.

2. The dissertation is devoted to the peculiarities of training future teachers of technology to study the history of Ukrainian costume, the conditions for the introduction of the latest information and communication, pedagogical technologies and teaching methods. The work presents for the first time the content and methodology of training students of higher education in the process of studying the discipline «History of Ukrainian costume», substantiated and experimentally verified the model of the methodology of training future teachers of technology to study the history of Ukrainian costume; the peculiarities of individual educational and research tasks are disclosed: theoretical, theoretical-practical, technological. The practical significance of the obtained results lies in the development and implementation of the curriculum on the discipline «History of Ukrainian costume»,

educational and methodological support of the model of training future technology teachers to study the history of Ukrainian costume: the manual «Methodology of the study of the discipline «History of Ukrainian costume»» which reveals the pedagogical technologies of learning, methods, forms of organization, means of learning; the methodology of teaching the discipline «History of Ukrainian costume», preparing the future technology teacher to conduct classes; an author's solution to the scientific task of forming the readiness of applicants for appropriate activities with students of a secondary education institution is proposed; requirements for individual educational and research tasks of future technology teachers; recommendations on safety techniques in the process of implementing technological operations in the manufacture of various components of national clothing; test diagnostic methodology to find out the results of the training of applicants of the bachelor's educational level; works of applied art «Polubotki shirt», «Authentic Poltava doll» and «Spring breeze» beaded wreath with production technologies confirmed by relevant copyright registration certificates. In the introduction of the dissertation work, the relevance of the research topic is determined, its purpose, task, object, subject, research methods are substantiated, scientific novelty and practical significance are highlighted, information is disclosed regarding approval and the applicant's personal contribution to obtaining research results, the structure and scope of the research are characterized. In the first chapter – «The state of the problem of training future technology teachers to study the history of Ukrainian costume in pedagogical science and practice» – the competence bases of the study of the history of Ukrainian costume in the process of training future technology teachers are revealed, the methods, forms and means of training future technology teachers to study history are described Ukrainian costume, and author's teaching methods are also proposed. In the second chapter – «Model of the methodology of studying the history of Ukrainian costume by future teachers of technology» – the structural and normative foundations of the model of studying the history of Ukrainian costume by future teachers of technology are defined, the content of the discipline «History of Ukrainian costume» and methodical recommendations for its study are characterized, a selective discipline is proposed for higher education «History of Ukrainian costume», which has the module «Main components of Ukrainian costume of the 18th – early 20th centuries.» (according to the curriculum, study and work program for the specialty 014.10. Secondary education (labor training and technology), for students of grades 10-11 – the variable module «History of Ukrainian costume», the implementation of individual educational and research tasks in the process of independent work of future teachers technologies. In the third chapter – «Experimental verification of the model of the methodology of studying the history of the Ukrainian costume of future teachers of technology and recommendations for its implementation in the educational process» – the tasks and progress of the experimental work were analyzed, a system of test tasks was implemented to assess the readiness of applicants in the experimental group of future teachers of technology, and the final the results of an experiment on the implementation of a model of the methodology of studying the history of Ukrainian costume by future technology teachers. Keywords: Ukrainian costume, professional training of future technology teachers for the study of Ukrainian costume history, pedagogical teaching methods, special teaching methods, forms, means, competency-based approach, cultural approach, technological approach, integrative approach, methodology model of preparing future technology teachers for the study of Ukrainian costume history.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Охріменко Л. С. Педагогічне обґрунтування варіативного модуля для учнів 10–11 класів «Історія українського костюма» Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки : зб. наук. пр. Вип.3. Бердянськ : БДПУ, 2017. С. 64–69. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.290824>.
- 2. Охріменко Л. С. Технологія моделювання жіночої української керсетки під час вивчення дисципліни «Історія українського костюма». Наукові записки / ред.кол.: В.Ф. Черкасов, В.В. Радул, Н.С. Савченко та ін. Випуск 177. Частина II. Серія: Педагогічні науки. Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2019. С. 50–53. ORCID ID <https://orcid.org/0000-0002-8032-1730>. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.290824>.
- 3. Титаренко В. П. , Охріменко Л. С. Формування загальнокультурної компетентності майбутніх фахівців засобами українського костюма. Витоки педагогічної майстерності. 2019. Випуск 24. С. 190–193.
- 4. Sribna Yuliia, Okhrimenko Lidiia. Historical development of the Ukrainian costume and its regional features [текст]. Витоки педагогічної майстерності: журнал. Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. Полтава, 2023. Випуск 32. С. 215–219. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.290824>.
- 5. Охріменко Л. С. Колористичні особливості полтавського жіночого вбрання XIX–XX ст. Перспективи та інновації науки: журнал. Київ. 2023, № 16 (34). С. 272–280. Серія «Педагогіка». DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.290824>.
- 6. Охріменко Л. С. Використання компетентнісного підходу при підготовці майбутніх учителів трудового навчання до вивчення історії українського костюма. Молодь і ринок: наук.пед. журнал / Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка. Дрогобич, 2023. № 10 (218). С. 146–149. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2023.290824>.
- 7. Охріменко Л. С. Методика навчання дисципліни «Історія Українського костюма». Полтава : ТОВ «Сімон», 2019. 229 с.
- 9. Охріменко Л. С. Вишивка в українських національних строях. Генеза полотняного літопису у творчості майстра народного мистецтва Олександри Великодної: матеріали наук.-практ. конф., (Полтава, 23 квітня 2014 р.) / упоряд. і ред. В. П. Титаренко; Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2014f. С. 64–68.
- 10. Охріменко Л. С. Особливості оздоблення жіночої керсетки кінця XIX – початку XX століття. Мистецтво української вишивки – життєдайне джерело творчості, присвячена пам'яті Героя України, Заслуженого майстра народної творчості України В. С. Роїк: матеріали наук.-практ. конф., (м. Полтава, 25–26 вересня 2014 р.) / упоряд. і ред. В.П. Титаренко; Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка. Полтава : ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2014. С. 91–94.
- 11. Охріменко Л. С. Національна символіка українського костюму. Сучасні тенденції розвитку дизайну та декоративно-прикладної творчості у процесі реалізації Концепції національно-патріотичного виховання дітей і молоді в рамках обласного молодіжного проекту «Полтава-Великодня» : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., (м. Полтава, 28 квіт., 2 трав. 2016 р.) / упоряд. і ред. В. П. Титаренко, Г.В. Галамбош ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. Полтава : ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2016. С. 88–92.
- 12. Охріменко Л. С. Традиційний костюм українців XVI–XVII століття. Сучасний вчитель трудового навчання та технологій: досвід та перспективи: матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., (м. Рівне, 26–27 жовтня. 2016 р.,). Рівне: О. Зень, 2016. С. 70–72.
- 13. Охріменко Л. С. Мистецтво вишивки полуботківської сорочки. Дизайн-освіта: проблеми та перспективи : матеріали III Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф., (присвячена міжнародному Дню дизайнера) / уклад. Є. В. Кулик, І. В. Савенко; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка, каф. Основ виробництва та дизайну. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2018. С. 300–304. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/11651/1/Ohrimenko.pdf>.
- 14. Охріменко Л. С. Майстер-клас «Полтавська традиційна вишивка» при виготовленні української жіночої сорочки. Сорочинський ярмарок – історична пам'ятка ярмаркування в Україні : збірник тез

науково-практичної конференції, присвяченої 20-ій річниці Проекту відродження Сорочинського ярмарку (22 серпня 2018 р.) / упоряд. і відп. ред. М. І. Степаненко, В. П. Титаренко, А. Ю. Цина. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2018. С. 229–232.

- 15. Охріменко Л. С. Функції українського костюма та їх значення. Тенденції розвитку професійної та технологічної освіти в умовах ринку та праці: матеріали Міжнародної інтернет-конференції молодих учених і студентів. Суми : Вінниченко М. Д., 2019. С. 209–212. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/4921/1/14.pdf>.
- 16. Охріменко Л. С. Використання етнотрадицій у проектуванні українського народного костюма. Етнодизайн у контексті українського національного відродження та європейської інтеграції. Кн.2 : зб. наук. праць / редкол. : гол. ред. М. І. Степаненко, упоряд. і відп. ред. Є. А. Антонович, В. П. Титаренко та ін. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2019. С. 408–409.
- 17. Охріменко Л. С. Техніка безпеки та санітарно-гігієнічні вимоги при виготовленні українського костюма. Безпека життя і діяльності людини: теорія та практика : збірник наук. праць Всеук. наук.-практ. конф., присвячено Всесвітньому Дню цивільної оборони та Всесвітньому Дню охорони праці. (Полтава, 25–26 квітня 2019 р.) / упоряд. і ред. В. П. Титаренко, А. М. Хлопов. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2019. С. 80–83.
- 18. Охріменко Л. С. Традиційний орнамент на вишитих чоловічих сорочках Полтавщини. Науково-дослідна робота в системі підготовки фахівців-педагогів у природничій, технологічній і комп'ютерній галузях: матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції. Бердянськ : БДПУ, 2019. С. 193–196.
- 19. Охріменко Л. С. Сучасні підходи до методики навчання історії українського костюма. Інновації та трансформації: концепції, проблеми, перспективи: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (17 жовтня 2019 р.) / за заг. ред. Д.Е. Кільдерова. Київ 2019. С. 71–73.
- 20. Охріменко Л. С., Титаренко В. П. Формування загальнокультурної компетентності майбутнього вчителя трудового навчання. Психолого-педагогічні проблеми сільської школи : збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини / [ред.кол.: Безлюдний О. І. (гол.ред) та інші]. Умань : ВПЦ «Візаві», 2018. Вип.59. С. 36–42.
- 21. Охріменко Л. С. Особливості формування загальнокультурної компетентності студентів у процесі вивчення історії українського костюма. Актуальні проблеми технологічної, професійної освіти, культурології та дизайну : збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції з нагоди святкування 40-річчя факультету технологій та дизайну Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка (9–10 жовтня, 2018 р., м. Полтава) / за ред. проф. В. П. Титаренко, А. Ю. Цина; Полт. нац. пед. у-т імені В. Г. Короленка, каф. теорії і методики технологічної освіти. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2018. С.591–595.

Наукова (науково-технічна) продукція: методичні документи

Соціально-економічна спрямованість: удосконалення системи підготовки учителів технологій до етнокультурної діяльності

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0117U003063

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Срібна Юлія Анатоліївна

2. Yuliia A. Sribna

Кваліфікація: к. пед. н., доц., 13.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3846-3871

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Код за ЄДРПОУ: 31035253

Місцезнаходження: вул. Остроградського, буд. 2, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Руденченко Алла Андріївна
2. Alla A. Rudenchenko

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9354-8216

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський університет імені Бориса Грінченка

Код за ЄДРПОУ: 02136554

Місцезнаходження: вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, Київ, 04053, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Департамент освіти і науки, молоді та спорту виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації)

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чистякова Людмила Олександрівна
2. Liudmyla O. Chystiakova

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9076-2484

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Центральнуукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка

Код за ЄДРПОУ: 02125415

Місцезнаходження: вул. Шевченка, буд. 1, Кропивницький, Кропивницький р-н., 25006, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Борисова Тетяна Миколаївна

2. Tetiana M. Borysova

Кваліфікація: к. пед. н., доц., 13.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6013-4364

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Код за ЄДРПОУ: 31035253

Місцезнаходження: вул. Остроградського, буд. 2, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кудря Оксана Володимирівна

2. Oksana V. Kudria

Кваліфікація: к. пед. н., доцент, 13.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4602-9883

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Код за ЄДРПОУ: 31035253

Місцезнаходження: вул. Остроградського, буд. 2, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. **Заключні відомості**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Цина Андрій Юрійович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Цина Андрій Юрійович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Лобач Катерина Василівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна